

Az írásjegyek többféleséget mutatnak. A betűkép néhol szinte hamisítatlan görög ábécét követ, néhol hasonlatosabb a cirillhoz, néhol már igencsak a mai örmény ábécé grafikájára emlékeztet. Egyvalami ugyanaz: az örmény írás meglepően nagy sorközt igényel, hiszen a sort alkotó betűtörzs alá és fölé sokkal markánsabban nyúlnak ki jelek, mint a latin ábécében (például felfelé a „h”, vagy lefelé a „g”), a szöveg képe tehát szellősebb.

Szép, gazdag ez a kiállítás. A kövek országában élő nép szépségigényéről szól, a látható, tapintható világ formáinak és színeinek megbecsüléséről. Mintha csak kortársuk, az assisi, természetes révületű prédikátor, Ferenc eszméjét fejlesztenék tovább: teremtményeiden dicsérlek, Uram, és azért, hogy dicséretem még mélyebb és messzehangzóbb legyen, megfestem és képekben megörökítem a Te teremtményeidet...

Hogy efféle szépségek létrehozására miért egy viszonylag sivár kővilágban s állandó fenyegetések között élő nép fiai voltak képesek? Hát talán éppen ezért. Aki Istent dicséri tetteivel, az az életet dicséri. Könyveivel is.

dcS

* * *

Szívekben égjen a láng...

A Fadrusz-szobrok 100 éve

Murádin Jenő kötetének alcíme sűrítetten utal a lényegre: arra a rendkívül termékeny tíz esztendőre, amely a tragikusan fiatalon elhunyt szobrászművésznek, *Fadrusz János*nak megadatott, s amely olyan közismert, részben világhírű alkotásokat eredményezett, mint többek között a kolozsvári Mátyás-szobor, a zilahi Wesselényi-szobor, a pozsonyi Mária Terézia-emlékmű.

A szobroknak is megvan a maguk sorsa. Ennek a nyomába ered a szerző, és készít alaposan dokumentált, az oknyomozó riport érdekességével is felérő, értékes művészettörténeti tanulmányt a millenniumi emlékművek, szobrok születéséről. A történelmi háttér megrajzolása, Kolozsvár és Zilah korabeli polgárainak viszonyulása a művészethez, a kor neves alkotóinak, köztük *Pákai Lajos* építésznek a hozzájárulása a remekművek születéséhez, a kolozsvári Mátyás-kultusz és a kincses városban teljesen ismeretlen pozsonyi születésű, német eredetű, de magát magyarnak valló Fadrusz János zseniális szobortervének osztatlan sikere, a remekmű elkészültéig eltelt esztendők krónikája, a szobor felállításának és leleplezésének felemelő pillanatai, valamint annak utóélete mind-mind bennefoglaltatik a kötetben. Akárcsak a Wesselényi-szobor vagy a tragikusan szétzúzott zilahi Tuhutum obeliszks története. Mindezek mellett a szerző a lakatosinasból világhírű szobrásszá vált Fadrusz János élete és pályája alakulásának felvillantásáról sem feledkezik meg. Teszi pedig mindezt a tőle megszokott olvasmányos stílusban.

A *Lászlóffy Aladár* előszavával megjelent kötetet gazdag korabeli képanyag egészíti ki. A mai szoborfelvételek *László Miklós* fotóművész hozzáértését dicsérik. A formailag is tetszetős kötetet *Unipan Helga* tervezte. Az igényes művészeti könyvek megjelentetésében már komoly tapasztalattal és különleges hozzáértéssel rendelkező kolozsvári Glória Kiadó és Polis Könyvkiadó gondozásában napvilágot látott rendkívül értékes kötet megjelenése pillanatától a sikerkönyvek közé sorolható. A tudományos igényvel megírt, de közérthető, a nagyközönség számára is érdekes kiadványt a szobrász erdélyi műveinek történetéhez készített kronológia és képjegyzék egészíti ki.

(németh)

Szabadság 2002. június 15.

* * *

Felhívások

Az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület az év végére szeretné megjelentetni a Gudenus János József Örmény nemesi családok genealógiája pótkötetét. Kérjük az érintett - különösképpen a Pászákász, Petráskó és Rátz családokat -, hogy a hiányzó adatokat küldjék meg a szerkesztőség címére.

Kérjük jelezni, ha téves adatközlést észleltek.

Előkészületeket folytatunk, hogy elkészülhessen az Örmény eredetű családok genealógiája című kiadvány, mint az Erdélyi Örmény Múzeum sorozat része. Kérjük tehát a családok jelentkezését, akár Gudenus János József genealógus címen (1211 Budapest, Kiss János altb. u. 61.), akár a szerkesztőség címen. Kérjük az iratokat (fénymásolatukat), adatokat mellékelni.

* * *

Az EÖGYKE megkezdte egy „Erdélyi magyarörmény szakácskönyv” előkészítő munkálatait. Kérjük, küldjenek recepteket! A szerkesztőség címére érkező recepteket a tervezett könyv szerkesztői fogják kiválogatni: nyilvánvaló, hogy ugyanazon étel többféle recept szerint is készülhet, ám egyetlen ételről nem szükséges húszharminc leírást közölni, néhányat - táj, családi szokás, vagy időrend szerint eltérőt - azonban igen. Ezt a válogatást a könyv összeállítói végzik el, akik kérik: a recepteket névvel aláírva küldjék be, hiszen a szakácskönyv hitelességét is az fogja biztosítani, hogy aki receptet ad meg, annak a neve is ott szerepel - a könyvben is.

* * *

Kedves Olvasóink!

Kéréssel és felhívással fordulunk Önökhöz!

Az EÖGYKE hozzákezdett a Magyarörmény ki kicsoda című kiadvány összeállításához, amelyben az örmény gyökerekkel rendelkező híresebb, nevesebb embereket szeretnénk összegyűjteni. Hosszantartó és felelősségteljes munka ez. Kérünk mindenkit, aki tud olyan, említésre valóban méltó emberről, aki örmény gyökerekkel rendelkezik, az adatokat juttassa el a szerkesztőségbe. Kérjük: az adott személy nevét, születése évét és helyét, az örmény vonatkozás jelzését (milyen örmény családok leszármazottja az illető), végzettsége, képesítése, szakmai vagy tudományos fokozatai megjelölését, valamint tevékenysége rövid leírását (negyed- vagy fél oldalon). Indokolt esetben természetesen ez hosszabb is lehet. Kérjük, jelezze az adatok forrását, és a dokumentumok létét: van-e az adott személlyel kapcsolatban valamiféle dokumentum (valamint kép, fénykép, stb.) a birtokában. Kérjük, írja meg címét, elérhetőségét is, hogy az adatokat hitelesíteni, az esetleges dokumentumokat felkeresni (másoltatni) tudjuk. Kiket keresünk? Magyarörmény származású, nevezetes személyeket, akik megbecsülést vívtak ki maguknak, s akiről illik, vagy illenék tudnunk: a magyarörmény múlt, közelmúlt és jelen tudományos, politikai, közéleti, gazdasági, oktatási, hadi, egyházi, művészeti, irodalmi, kiemelkedő társadalmi tevékenységű alakjait. Kérésünket meg fogjuk ismételni több lapszámon át, hiszen tudjuk, hogy az adatolás nem könnyű munka. A beérkező anyagokat az EÖGYKE által erre a célra kijelölt bizottság fogja kezelni, amely eldönti, hogy végső soron ki az, aki bekerül a Magyarörmény ki kicsoda című kiadványba. Segítségüket előre is köszönjük!

Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület, postacím: 1251 Budapest Pf., 70., e-mail: magyar.ormeny@axelero.hu fax: 201-2401.

* * *

Kiállításokra várunk anyagokat a következő témakörökben:

1. armenoid (antropológiai) típusok bemutatása - fotókiállítás
2. erdélyi örmény fotóművészek, fotóműhelyek
3. temetők, emlékhelyek bemutatása.

Jelentkezni, anyagokat átadni az előbbieken már jelzett helyen, az EÖGYKE székhelyén lehet, illetve a jelzett posta-, fax- ill. e-mail címeken lehet jelezni.

* * *

Alianta din Roma
nia Armeano-Maghiara
Magyarörmények Romániai Szövetsége
RO-3400 Cluj-Kolozsvár, Str. Lunii, nr. 8/20

FELHÍVÁS

Az erdélyi magyarörmények életében az idei esztendő igen fontos évfordulót is jelent: 1672-ben, 330 évvel ezelőtt, Apafi Mihály fejedelem, több ezer Moldvából menekülő örmény családot fogadott be gondos szeretettel Erdély földjére. Ezek a családok erősítették meg és hoztak létre új kolóniákat, melyekre mi, mai örmény gyökerű, erdélyi magyarok igen büszkék vagyunk.

A Magyarörmények Romániai Szövetsége erre a kiemelkedő történelmi pillanatra szeretne méltóképpen megemlékezni a 2002-es esztendő őszén, Kolozsváron. A háromnaposra tervezett

rendezvénysorozat gyűjtőcíme: „**ATYÁNKFIA, APAFI**”, programtervezetében pedig emlékkonferencia, hálaadó istentisztelet, gálaműsor stb. szerepelnek. Védnökséget eddig dr. Tonk Sándor történész, egyetemi tanár, a Sapientia EMTE rektora és az Erdélyi Református Egyházkerület főgondnoka vállalt.

Szövetségünk több pályázatot is elkészített a rendezvénysorozat támogatására, de a teljes költségvetésnek kb. 1/3 részét tudnánk csak e forrásokból fedezni. Ezért fordulunk azokhoz az erdélyi, anyaországi vagy a világon bárhol élő nemzettársunkhoz, aki átlátja és megérzi ennek fontosságát, támogassa és terjessze kezdeményezésünket anyagilag, erkölcsileg.

Őszinte tisztelettel és köszönettel:

*Sebesi Karen Attila, elnök
Kolozsvárott, 2002. június 5-én.*

Bankszámlaszámok: BANCPOST S.A. CLUJ, USD: 251105.212130041759003213

EURO: 251105.212130041759003001, ROL: 251105.112130041759003

* * *

Ott álltunk, tehettünk-e másként?

Születése napjának hetvenötödik évfordulóján köszöntötték vasárnap szülőfalujában, Pusztakamaráson *Sütő András* erdélyi magyar írófejedelmet az egybegyűltek. Az ünnepség a helybeli református templomban hálaadó istentisztelettel kezdődött, ahol ígét hirdetett *Kató Béla*, az Erdélyi Református Egyházkerület püspökhelyettese, valamint *Csató Béla* marosvásárhelyi plébános. Erre az ünnepségre nekünk van szükségünk, strázsamestereknek, csöszöknek, akiknek nemzetföltő szíve alig bírja, hogy szét ne robbanjon, hangsúlyozta prédikációjában *Kató Béla*. Ha ez a falu a nemzetnek adta nagy fiát, a nemzetnek kötelessége visszaadni valamit a közösségnek, ha a szülőföld engedte magát kifosztani, nekünk kötelességünk a szülőföldet újra talpraállítani, hívta fel a figyelmet a püspökhelyettes. Amikor innen elmegyünk, kezdjük életmentésbe, mondotta *Csató Béla* plébános, és először a lelki életet mentsük. A kétségbeesett embernek nincs hite, de mi higgyünk Istenben és higgyünk magunkban, saját munkánk és erőfeszítéseink eredményében, és akkor hinni fogunk egymásban is, figyelmeztetett a plébános. Az igehirdetések után *Vetési László* lelkész, a Diaszpóra Alapítvány elnöke vette át a szót. Ahogy nő és gyarapszik az életmű, mintha úgy fogynának el azok, akik olvashatnák, hangzott a figyelmeztető megjegyzés *Vetési Lászlótól*. A születésnap köszöntésnek két arca van, hívta fel a figyelmet a lelkész, az egyik *Sütő Andrásnak* szól, az ünnepség másik arca pedig cselekvő kell legyen, hogy a Mezőségről egyre inkább távolodó szavak, a szikkadó anyanyelv újra régi fényében tündököljön. A talpra állítás soha meg nem ismétlődő lehetőségével élve tehát az ünneplők gyülekezete Mezőségi Tanulmányi Alapot hoz létre, jelentette be *Vetési László*, amelynek segítségével támogatják a szórványvidéken élő tehetséges gyermekek és fiatalok anyanyelvi továbbtanulását. Az ünnepi köszöntők sorát *Bálint Pataki József* nyitotta meg, aki Magyarország miniszterelnökének, Medgyessy Péternek az üzenetét tolmácsolta. Ezek után köszöntötte *Sütő Andrást* *Markó Béla*, az RMDSZ elnöke, *Pomogáts Béla*, a Magyar írószövetség részéről, *Farkas Árpád*, *Márkus Béla*, *Sylvester Lajos*, *Bogdán László*, *Bertha Zoltán*, *Nagy Pál*, *Kötő József*, a pusztakamarásiak részéről pedig *Szász Gyula*. Az ünnepi beszédek után *Sütő András* szólalt fel, aki, miután megköszönte a hozzá címzett szavakat, kegyelettel említette föl mindazokat „az emlékebe költözötteket”, akik nélkül e maradék nép nem létezne. *Sütő* ugyanakkor felhívta a figyelmet, hogy megfelelő komolysággal kell számba venni a jövőnket, ha azt akarjuk, hogy a nemzeti közösségünk fölött gyülekező sötét felhők ne okozzanak még komorabb gondokat. Az ünnepi gyülekezet a templomból a szülőházhoz vonult, ahol *Vetési László* felolvasta *Fodor Sándor* üzenetét, majd *Pálfy G. István* közíró, a Hungária Televízió Közalapítvány elnöke mondott köszöntőt. Az idő kereke igenis megfordítható, ameddig nem nyugszunk bele abba, ami most van, figyelmeztetett *Pálfy G. István*. A köszöntők sorát *Kányádi Sándor* zárta, aki, mint mondotta, aszúsodó szeretettel üdvözli a születésnapját ünneplő *Sütő Andrást*. Az író az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület életműdíjjal tüntette ki.

*Köllő Katalin
Szabadság 2002. június 17.*